

ВПРОВАДЖЕННЯ СТАНДАРТІВ НАТО У ВІЙСКОВУ ОСВІТУ

Вступ. Для реалізації стратегічного курсу України щодо вступу до НАТО необхідно якнайшвидше досягти високого рівня взаємосумісності ЗСУ та інших сил оборони з відповідними структурами держав-членів НАТО. Особливої актуальності набуває впровадження підходів НАТО до формування структури та змісту системи військової освіти. У переліку заходів із реалізації Концепції трансформації військової освіти досягнення взаємосумісності реалізуються через впровадження вимог стандарту НАТО BI-SCD 075-007 "Освіта і підготовка" (далі – Директива (E&ITD) 075-007) в освітню діяльність військових навчальних закладів. Мета – визначити необхідні для впровадження в освітню діяльність основні процеси та продукти, які дозволять інтегрувати професійну військову освіту України в освітню систему Альянсу.

Методи. Застосовано метод системного аналізу для обробки матеріалів, присвячених трансформації військової освіти в Україні в науковому та інформаційному полі. Основну увагу зосереджено на аналізі положень Директиви (E&ITD) 075-007, які відповідно до Концепції трансформації військової освіти мають бути впроваджені в освітній процес у 2024 р.

Результати. Імплементация в систему військової освіти стандартів НАТО передбачає створення програм професійної військової освіти згідно з процедурами, визначеними в документах НАТО. Директива (E&ITD) 075-007 є ключовим документом, який регулює освіту та підготовку в Альянсі. Директива визначає вимоги до навчальних програм та індивідуальної підготовки, описує процедуру розробки нових навчальних курсів ("рішень щодо освіти"). Також встановлює стандарти якості та процедури оцінювання навчальної діяльності, описує процедуру акредитації (сертифікації) навчальних програм.

Висновки. Якомога швидше впровадження системного підходу НАТО до підготовки військових фахівців створить умови для подальшої акредитації (сертифікації) у НАТО програм / курсів професійної військової освіти. В Україні вже впроваджується багаторівнева система L-курсів, розробляються професійні стандарти військового фахівця ЗС України. Для успішного впровадження стандартів НАТО в освітню діяльність необхідно підготувати як керівництво військової установи, так і інструкторський / науково-педагогічний склад. Підготовка може проводитись шляхом проведення курсів або тренінгів.

Ключові слова: професійна військова освіта, Директива (E&ITD) 075-007, сертифікація, освітня діяльність, розробка програм.

Вступ

Верховна Рада України 22 листопада 2018 року схвалила "Зміни до Конституції України (щодо стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору)" (Верховна Рада України, 2019). Перший документ співпраці України з НАТО був підписаний ще в 1994 р. (НАТО, n. d.). Із 2014 року, після незаконної анексії Криму Російською Федерацією, було посилено співробітництво України з НАТО в ряді ключових галузей. У 2016 р. була схвалена Комплексна програма допомоги, яка після повномасштабного вторгнення Росії, перетворилась на багаторічну програму допомоги, яка повинна "сприяти відбудові структур безпеки і оборони України і переходу до цілковитої оперативної сумісності з НАТО" (Відносини з Україною, б. д.). У 2024 р. на Вашингтонському саміті держави-члени НАТО схвалили Ініціативу НАТО з безпекової допомоги і навчання для України (NSATU). Військова сумісність досягається через стандартизацію процесів та процедур, спільні навчальні програми, спільні тренування та навчання, злагодження тощо.

Актуальність дослідження. Особливої актуальності набуває впровадження підходів НАТО до формування структури та змісту системи військової освіти "у контексті забезпечення готовності сил оборони України до відсічі збройної агресії проти України, досягнення високого рівня операційної сумісності, міжвідомчої взає-

модії, координації дій Збройних сил та інших складових сил оборони під час планування і проведення спільних операцій на рівні об'єднаних штабів за стандартами та процедурами НАТО" (Кабінет Міністрів України, 1997). Адже навчання є первинною ланкою майбутньої військової сумісності.

У переліку заходів із реалізації Концепції трансформації військової освіти у редакції від 2022 р. одним із завдань визначено "досягнення взаємосумісності структури професійної військової освіти для підготовки військових фахівців Збройних сил та інших складових сил оборони з відповідними структурами держав – членів НАТО". Це завдання реалізується через "впровадження вимог стандарту НАТО BI-SCD 075-007¹ "Освіта і підготовка" (далі – Директива (E&ITD) 075-007) в освітню діяльність військових навчальних закладів". Строк виконання цього завдання – 2024 рік (Кабінет Міністрів України, 1997).

"Професійна військова освіта (Professional Military Education) – термін стандарту НАТО, застосовується в системі військової освіти та підготовки військових фахівців держав-членів Альянсу, тобто схожа вертикаль L-курсів вибудована і функціонує в освітніх закладах НАТО та держав-членів Альянсу. За їхнім досвідом в Україні впроваджено новий алгоритм здобуття військової освіти, який базується на безперервності освітнього процесу та тісному взаємозв'язку з кар'єрним зростанням" (Міністерство оборони України, 2022).

¹ Документ BI-SC EDUCATION AND INDIVIDUAL TRAINING DIRECTIVE (E&ITD) 075-007 також перекладають як Спільна директива стратегічних командувань НАТО "Освіта та індивідуальна підготовка" (E&ITD) 075-007.

Питання впровадження стандартів НАТО у військову освіту підіймалось в науковому просторі вченими Національного університету оборони України. Ряд праць були присвячені професіоналізації військової освіти (Вітер, & Мітягін, 2020), реформам військової освіти (Артамощенко, & Фаворська, 2019; Зельницький, & Заболотний, 2020; Пунда, 2019), а також забезпеченню якості військової освіти в Україні, яка б відповідала стандартам НАТО і була достатньою для досягнення сумісності з освітньою програмою НАТО (Сиротенко, & Артамощенко, 2021; Полторак, 2019; Шабатіна, 2020).

В інформаційному просторі активним популяризатором впровадження стандартів Альянсу у військову освіту виступає журнал та онлайн-ресурс "Україна до НАТО / Ukraine to NATO" (<https://ukrainetonato.com.ua/>). Журнал та Центр інформації і документації НАТО в Україні разом створили спецпроект, присвячений детальному розгляду суті реформ української професійної та військової освіти в контексті реалізації курсу України на вступ до НАТО. Особливу увагу в проекті приділено аналізу підготовки українських військовослужбовців, яка здійснюється за допомогою інструкторів армій НАТО та навчальних місій Альянсу, у контексті спроможності протистояння ворожій армії та відбиття російської агресії (Освіта та бойова підготовка..., б. д.). У межах проекту розглядалися питання імплементації у військову освіту стандартів НАТО (Імплементація в систему..., б. д.), євроатлантичні стандарти підготовки кадрів для протидії гібридним загрозам (Підготовка кадрів для протидії..., б. д.), переваги та виклики єдиної інтегрованої системи військової освіти та підготовки (Переваги та виклики..., б. д.), шляхи вдосконалення системи військової освіти в Україні для відповідності критеріям вступу до НАТО (Перспективи розвитку системи..., б. д.), модернізація сектору безпеки та оборони, а також використання новітніх технологій у процесі бойової підготовки (Використання новітніх технологій..., б. д.) тощо.

Мета дослідження – визначити, необхідні для впровадження в освітню діяльність, основні процеси та

продукти, які дозволяють інтегрувати професійну військову освіту України в освітню систему Альянсу. **Завдання** – проаналізувати стандарт НАТО BI-SCD 075-007 "Освіта і підготовка" (Директива (E&ITD) 075-007), упровадження якого згідно із заходами Концепції трансформації військової освіти дозволить досягти "взаємосумісності структури професійної військової освіти для підготовки військових фахівців Збройних сил та інших складових сил оборони з відповідними структурами держав – членів НАТО" (Кабінет Міністрів України, 1997). **Об'єкт дослідження** – Спільна директива стратегічних командувачів НАТО "Освіта та індивідуальна підготовка" (E&ITD) 075-007 (Гребенюк та ін., 2021), **предмет** – процедури та продукти, що потребують впровадження у військову освіту України.

Методи

Були проаналізовані матеріали, присвячені трансформації військової освіти в Україні (наукові публікації, матеріали медіа). Особливу увагу було приділено аналізу основних положень Директиви (E&ITD) 075-007 (положення документа відповідно до Переліку завдань і заходів з реалізації Концепції трансформації системи військової освіти мають бути впроваджені в освітній процес у 2024 році).

Результати

Імплементація в систему військової освіти стандартів НАТО передбачає створення програм професійної військової освіти згідно з процедурами, визначеними в документах НАТО. Директива (E&ITD) 075-007 описує ієрархію освітніх нормативних документів НАТО (рис. 1). Директива (E&ITD) 075-007 є ключовим документом, який регулює освіту та підготовку в Альянсі, а також описує системний підхід НАТО щодо створення програм / курсів підготовки військових фахівців, які надалі можуть бути акредитовані та долучені до Каталогу можливостей освіти та підготовки (Education and Training Opportunity Catalogue, ETOC).

Рис. 1. Політика та директиви НАТО щодо освіти та підготовки (Гребенюк та ін., 2021)

Програми / курси можуть мати три рівні сертифікації:

- **схвалені** (відповідають вимогам НАТО, а заклад освіти акредитований штабом Верховного головнокомандувача об'єднаних сил НАТО з трансформації / Начальником підготовки об'єднаних сил);

- **відібрані** (відповідають вимогам НАТО, проте заклад освіти не акредитований у НАТО);

- **внесені до переліку (зареєстровані)** (запропоновані курси не обов'язково відповідають вимогам освіти та індивідуальної підготовки НАТО, проте вони мають

відповідати національним вимогам освіти та підготовки, часто стосуються специфічних спроможностей).

Схвалені та відібрані курси переглядаються щороку на конференції з дисциплін (Annual Discipline Conference, ADC) для підтвердження їх відповідності поточним потребам.

Системний підхід НАТО до підготовки складається із п'яти етапів:

1) *етап аналізу*. Визначення кваліфікаційних характеристик – цілей навчання. Цілі визначають очікувані результати, вони "повинні бути сформульовані за основними групами посадових обов'язків особового складу" (Гребенюк та ін., 2021, с. 31). Результатом етапу аналізу є створення "регулятивного документа курсу, у якому окреслюється загальна стратегія підготовки та намір щодо застосування певного рішення щодо освіти та індивідуальної підготовки" (Гребенюк та ін., 2021, с. 32). На етапі аналізу відбувається уточнення цільової аудиторії, а також визначення освітнього (навчального) середовища проведення курсів – очне навчання, розподілене навчання (навчання на місці служби), змішане навчання (поєднання очної та дистанційної форми). Розподілене навчання поділяється на категорії: електронне / дистанційне навчання – або у формі самостійного опанування навчальних матеріалів, або курси із підтримкою викладача у режимі реального часу; та мобільні команди інструкторів з питань освіти та підготовки, які проводять навчання у місці перебування тих, хто навчається;

2) *етап проєктування*. Створення "документа курсу, у якому детально визначається стратегія проведення навчання", яка забезпечить отримання очікуваних результатів. Стратегія також визначає "зміст навчання / підготовки, у який спосіб він буде викладатися і, найголовніше, як викладання цього змісту буде контролюватись та оцінюватись" (Гребенюк та ін., 2021, с. 32). На етапі проєктування визначаються допоміжні / навчальні цілі. Ціль навчання (виконання функціональних обов'язків за посадою) розбивається на допоміжні або навчальні цілі (опанування окремих елементів вмінь / навичок та знань, які в майбутньому допоможуть під час виконання посадових обов'язків). "Допоміжні / навчальні цілі ідентифікують сегмент навчання, який є важливим кроком для забезпечення досягнення навчальної цілі. Допоміжні / навчальні цілі визначають те, чому слухач / курсант навчиться, і є основою для надання доказів успішності слухачів" (Гребенюк та ін., 2021, с. 51). "Допоміжні / навчальні цілі також визначатимуть послідовність подання навчального матеріалу та прийняття рішень стосовно стратегії навчання" (Гребенюк та ін., 2021, с. 52). Допоміжні / навчальні цілі можуть визначатися також, спираючись на домени / області навчання – когнітивний, психомоторний та афективний, тобто формувати нове знання, навичку чи ставлення. На цьому етапі визначається характеристика тих, хто навчатиметься – визначається попередня компетенція у предметному аспекті, стратегія підготовки (демографічні дані, ставлення до онлайн-технологій тощо), мотивація слухачів, їхні здібності та ставлення до навчання;

3) *етап розробки*. Закупівля необхідних матеріалів для забезпечення успішного проходження курсу, виготовлення необхідної документації, роздаткових матеріалів тощо. Цьому етапу також відповідає розробка графіка навчання (розкладу), а також підготовка інструкторського / науково-педагогічного складу. На цьому етапі також проводяться пробні заняття, мета яких – виявлення недоліків у проєктуванні з метою подальшого їх

усунення. Пробні заняття проводяться до офіційного затвердження курсу;

4) *етап впровадження*. Проведення навчання відповідно до розробленого курсу. "Результатом етапу впровадження є кваліфіковані випускники" (Гребенюк та ін., 2021, с. 32);

5) *етап оцінювання*. "Мета етапу оцінювання – оцінити достатність, результативність та економічну прийнятність рішення щодо освіти та індивідуальної підготовки після його впровадження, а також визначити, як його можна вдосконалити в майбутньому" (Гребенюк та ін., 2021, с. 32). На цьому етапі визначається, чи забезпечує запропонований курс досягнення цілей навчання, визначених на етапі аналізу. Існує *внутрішнє оцінювання курсу*, яке зосереджується на відгуках слухачів (реакції та сприйнятті нещодавно пройденого курсу) та адміністративних відомостях, і *зовнішнє оцінювання курсу*, яке зосереджується на спостереженнях і відгуках з місця роботи випускників. Також проводиться "інституційний огляд – це самооцінювання загальної організаційної діяльності керівництвом" (Гребенюк та ін., 2021, с. 79).

У документі часто використовується термін "рішення щодо освіти та індивідуальної підготовки". Він має узагальнене значення і стосується прийняття рішення для будь-якого освітнього компонента, як-то: програма підготовки, курс підготовки, навчальна дисципліна, форма проведення навчального заняття тощо.

Директива також містить зразки регулятивних документів, які використовуються в НАТО: контрольна форма, пропозиція курсу, програма занять. Відповідно до національних реалій документи можуть мати різні назви, як-то: план підготовки, програма навчання, навчальна програма курсу, програма викладання, навчальний план (силабус) курсу тощо. Назви можуть бути збережені, але директива визначає обов'язкові елементи, які мають бути в навчальних документах. "Директива детально описує процеси та продукти, що підтримують розробку, впровадження, технічне обслуговування та загальне управління рішеннями НАТО щодо освіти та підготовки" (Гребенюк та ін., 2021, с. 10).

Із положеннями директиви повинні ознайомитись керівники освітніх закладів і структурних підрозділів, а також персонал, який займається розробкою нових програм / курсів професійної підготовки військових фахівців; працівники відділів стандартизації та забезпечення якості освіти, а також науково-педагогічні працівники та інструктори, які беруть участь у реалізації освітніх програм з підготовки військових фахівців в Україні.

У Концепції трансформації системи військової освіти, затвердженій у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2022 р. № 1490, однією з проблем, яка потребує вирішення для створення ефективної системи військової освіти, є "недостатній рівень підготовки науково-педагогічних (педагогічних) працівників та інструкторів вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти, закладів фахової передвищої військової освіти та навчальних частин (центрів)" (Кабінет Міністрів України, 2022).

Додатки, подані у директиві, щодо визначення можна поділити на дві групи: для керівного складу закладу освіти (стандарти системи менеджменту якості освіти, стандарти якості НАТО, матриця кваліфікації здійснення діяльності, кваліфікаційні рівні та ключові слова) – здійснення менеджменту освітньої діяльності; для інструкторів і науково-педагогічних працівників (домени навчання та рівні навчання, методи навчання, матриця вибору методів) – реалізація освітньої діяльності (викладання).

Для обох груп ці додатки будуть корисними, оскільки вони містять регулятивні документи, а також аналіз тестових завдань.

Дискусія і висновки

Реалізації Концепції трансформації військової освіти передбачає взаємосумісність структур професійної військової освіти України з відповідними структурами держав-членів НАТО. Для досягнення поставленої мети необхідно впровадити вимоги освітніх стандартів НАТО в освітню діяльність військових навчальних закладів. Впровадження положень Директиви (E&ITD) 075-007 має відбутися до 2024 року. Імплементація системного підходу НАТО до підготовки військових фахівців створює умови для подальшої акредитації (сертифікації) програм / курсів професійної військової освіти в Альянсі.

В Україні, починаючи із 2022 року, активно впроваджується професійна військова освіта (багаторівнева система L-курсів); розробляються професійні стандарти військового фахівця ЗС України. 27 серпня 2024 р. на базі Київського національного університету імені Тараса Шевченка був проведений пілотний курс розвитку викладацького складу Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка (на основі найкращих практик НАТО та Спільної директиви стратегічних командувань НАТО "Освіта та індивідуальна підготовка (E&ITD)" 075-007). Метою курсу було формування компетентності в учасників курсу щодо планування, організації та забезпечення якості освітньої діяльності з дотриманням вимог стандарту НАТО BI-SCD 075-007, зокрема використання найкращих освітніх практик країн НАТО, сучасних методів і принципів навчання, а також об'єктивного оцінювання результатів навчання курсантів-слухачів та програми загалом (У Військовому інституті..., 2024). Подібні курси або тренінги для викладачів та керівників мають проводитись в усіх військових закладах освіти. Підвищення обізнаності освітян з освітніми стандартами НАТО та їх впровадження в освітню діяльність дасть змогу інтегрувати професійну військову освіту України в освітнє середовище НАТО. Підготовка інструкторського / науково-педагогічного складу є важливим елементом реалізації будь-якого освітнього рішення.

На сьогодні неможливо проаналізувати, чи почали військові заклади освіти впроваджувати процедури та документації, визначені освітніми стандартами НАТО, але чим швидше відбудеться перехід до системного підходу НАТО до підготовки, тим більше шансів отримати акредитовані (сертифіковані) у НАТО курси до 2032 року.

Список використаних джерел

- Артамощенко, В. С., & Фаворська, О. Ю. (2019). Управління змінами щодо розвитку системи військової освіти на засадах програмно-проектного менеджменту. *Наука і оборона*, 8(3), 40–44. <https://doi.org/10.33099/2618-1614-2019-8-3-40-44>
- Верховна Рада України. (2019). *Про внесення змін до Конституції України (щодо стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору)* (закон України від 07.02.2019 № 2680-VIII). Відомості Верховної Ради № 9, ст. 50. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2680-19#Text>
- Використання новітніх технологій у процесі бойової підготовки та військової освіти за стандартами НАТО. (б. д.). *Україна до НАТО*. <https://ukrainetonato.com.ua/osvita-ta-boyova-pidhotovka-za-standartamy-nato/vykorystannia-novitnikh-tehnolohiy-u-protsezi-boyovoi-pidhotovky-ta-viyskovoi-osvity-za-standartamy-nato/>
- Відносини з Україною. (б. д.). НАТО. https://www.nato.int/cps/uk/natohq/topics_37750.htm?selectedLocale=uk
- Військовий інститут Київського національного університету імені Тараса Шевченка. (2024, 27 серпня). *У Військовому інституті завершилось навчання слухачів Курсу розвитку викладацького складу*. <https://mil.knu.ua/ua/news/130/view/1589-u-viyskovomu-institutu-zavershilos-navchannya-sluhachiv-kursu-rozvitku-vikladdackogo-skladu>

Вітер, Д., & Мітягін, О. (2020). Професіоналізація військової освіти в Україні: головні напрямки, зміст та перспективи. *Військова освіта*, 41(1), 81–90. <https://doi.org/10.33099/2617-1783/2020-1/81-90>

Гребенюк, М.В. та ін. (2021). *Спільна директива стратегічних командувань НАТО "Освіта та індивідуальна підготовка (E&ITD) 075-007 (10 вересня 2015 року)"*. Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського. <https://hups.mil.gov.ua/assets/uploads/library/nahodzhennya/govten-gruden-2021/pdf/45.pdf>

Зельницький, А., & Заболотний, О. (2020). Якість вищої військової освіти в контексті змін у законодавстві України. *Військова освіта*, 41(1), 147–162. <https://doi.org/10.33099/2617-1783/2020-1/147-162>

Імплементація в систему військової освіти України стандартів НАТО. (б. д.). *Україна до НАТО*. <https://ukrainetonato.com.ua/osvita-ta-boyova-pidhotovka-za-standartamy-nato/implementatsiya-v-sistemu-viyskovoi-osvity-ukrainy-standartiv-nato/>

Кабінет Міністрів України. (1997). *Про трансформацію системи військової освіти* (постанова від 15.12.1997 № 1410, ред. від 28.09.2024 № 1109-2024-n). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1410-97-n#Text>

Кабінет Міністрів України. (2022). *Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 15 грудня 1997 р. № 1410*. <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennia-zmin-do-postanovy-kabinetu-ministriv-a1490>

Міністерство оборони України. (2022, 11 листопада). *Професійна військова освіта*. <https://www.mil.gov.ua/diyalnist/viyskova-osvita-na-tauka/shoh-take-profesijnna-viyskova-osvita.html>

Освіта та бойова підготовка за стандартами НАТО – один з вирішальних факторів успіху України у відбитті російської агресії. (б. д.). *Україна до НАТО*. <https://ukrainetonato.com.ua/osvita-ta-boyova-pidhotovka-za-standartamy-nato-odyn-z-vyrishalnykh-faktoriv-uspiyku-ukrainy-u-vidbytty-rosiyskoi-ahresii/>

Переваги та виклики впровадження стандартів НАТО в систему військової освіти України. (б. д.). *Україна до НАТО*. <https://ukrainetonato.com.ua/osvita-ta-boyova-pidhotovka-za-standartamy-nato/perevahy-ta-vyklyky-vprovadzhennia-standartiv-nato-v-sistemu-viyskovoi-osvity-ukrainy/>

Перспективи розвитку системи військової освіти в Україні на шляху до досягнення стандартів НАТО. (б. д.). *Україна до НАТО*. <https://ukrainetonato.com.ua/osvita-ta-boyova-pidhotovka-za-standartamy-nato/perspektyvy-rozvytku-sistemy-viyskovoi-osvity-v-ukraini-na-shliakhu-do-dosiahnennia-standartiv-nato/>

Підготовка кадрів для протидії гібридним загрозам: Україна на шляху до євроатлантичних стандартів. (б. д.). *Україна до НАТО*. https://ukrainetonato.com.ua/75-rokiv-nato/pidhotovka-kadriv-dlia-protydii-hibrydnym-zahrozam-ukraina-na-shliakhu-do-yevroatlantychnykh-standartiv/?fbclid=IwY2xjawGhx6BleHRuA2FlbQlXMAABHdEcrlSkJkQbSSelOr5wHITW7ZGfYAX6UzqNYQWxbjXTxQe3fCsdqf4QQ_aem_pjCnuBsYzG-5CVN1eSwwsg

Полторацький, С. Т. (2019). Трансформація системи військової освіти України на шляху до досягнення стандартів НАТО. *Наука і оборона*, 3(2), 3–10. <https://doi.org/10.33099/2618-1614-2018-3-2-3-10>

Пунда, Ю. В. (2019). Освіта – головна інвестиція в розвиток людського капіталу сектору безпеки і оборони України. *Наука і оборона*, 2(1), 34–40. <https://doi.org/10.33099/2618-1614-2018-2-1-34-40>

Сиротенко, А. М., & Артамощенко, В. С. (2021). Набуття сумісності військової освіти і підготовки кадрів сил оборони на засадах якості. Національні вимоги і стандарти НАТО. *Наука і оборона*, 1, 48–53. <https://doi.org/10.33099/2618-1614-2021-1-48-53>

Шабатіна, Н. (2020). Принципи проектування системи гарантування якості вищої військової освіти за досвідом країн-членів НАТО. *Військова освіта*, 41(1), 301–309. <https://doi.org/10.33099/2617-1783/2020-1/301-309>

NATO. (n. d.). *Signatures of Partnership for Peace Framework Document (country, name & date)*. https://web.archive.org/web/20120311063625/http://www.nato.int/cps/en/natolive/topics_82584.htm

References

- Advantages and challenges of implementing NATO standards in the military education system of Ukraine. (n. d.) *Ukraine to NATO* [in Ukrainian]. <https://ukrainetonato.com.ua/osvita-ta-boyova-pidhotovka-za-standartamy-nato/perevahy-ta-vyklyky-vprovadzhennia-standartiv-nato-v-sistemu-viyskovoi-osvity-ukrainy/>
- Artamoshchenko, V. S., & Favorska, O. Yu. (2019). Change management for the development of the military education system on the basis of program and project management. *Science and Defence*, 8(3), 40–44 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.33099/2618-1614-2019-8-3-40-44>
- Cabinet of Ministers of Ukraine. (1997). On the Transformation of the Military Education System (Resolution of 15.12.1997 No. 1410, revised on 28.09.2024 No. 1109-2024-n) [in Ukrainian]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1410-97-n#Text>
- Cabinet of Ministers of Ukraine. (2022). *On Amendments to the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated December 15, 1997 No. 1410* [in Ukrainian]. <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennia-zmin-do-postanovy-kabinetu-ministriv-a1490>
- Education and combat training according to NATO standards is one of the decisive factors for Ukraine's success in repelling Russian aggression. (n. d.). *Ukraine to NATO* [in Ukrainian]. <https://ukrainetonato.com.ua/osvita-ta-boyova-pidhotovka-za-standartamy-nato-odyn-z-vyrishalnykh-faktoriv-uspiyku-ukrainy-u-vidbytty-rosiyskoi-ahresii/>

Grebenyuk, M.V. et al. (2021). Joint Directive of NATO Strategic Commands "Education and Individual Training Directive (E&ITD) 075-007 (10 September 2015)". Ivan Chernyakhovsky National Defence University of Ukraine [in Ukrainian]. <https://hups.mil.gov.ua/assets/uploads/library/nahodzhennya/govten-gruden-2021/pdf/45.pdf>

Implementation of NATO standards in the military education system of Ukraine. (n. d.) *Ukraine to NATO* [in Ukrainian]. <https://ukrainetonato.com.ua/osvita-ta-boyova-pidhotovka-za-standartamy-nato/implementatsiya-v-systemu-vyskovoi-osvity-ukrainy-standartiv-nato/>

Military Institute of Taras Shevchenko National University of Kyiv. (2024, August 27). *The training of the participants of the Faculty Development Course has been completed at the Military Institute* [in Ukrainian]. <https://mil.knu.ua/ua/news/130/view/1589-u-vyskovomu-instituti-zavershilos-navchannya-sluhachiv-kursu-rozvitku-vikladackogo-skladu> Ministry of Defense of Ukraine. (2022, November 11). *Professional military education* [in Ukrainian]. <https://www.mil.gov.ua/diyalnist/vijskova-osvita-na-tauka/shho-take-profesijna-vijskova-osvita.html>

NATO. (n. d.) *Signatures of Partnership for Peace Framework Document (country, name & date)*. https://web.archive.org/web/20120311063625/http://www.nato.int/cps/en/natolive/topics_82584.htm

Poltorak, S. T. (2019). Transformation of the military education system of Ukraine on the way to achieving NATO standards. *Science and Defence*, 3(2), 3–10 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.33099/2618-1614-2018-3-2-3-10>

Prospects for the development of the military education system in Ukraine on the way to achieving NATO standards. (n. d.) *Ukraine to NATO* [in Ukrainian]. <https://ukrainetonato.com.ua/osvita-ta-boyova-pidhotovka-za-standartamy-nato/perspektyvy-rozvytku-systemy-vyskovoi-osvity-v-ukraini-na-shliakhu-do-dosiahnennia-standartiv-nato/>

Punda, Yu. V. (2019). Education as the main investment in the development of human capital of the security and defence sector of Ukraine. *Science and Defence*, 2(1), 34–40 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.33099/2618-1614-2018-2-1-34-40>

Relations with Ukraine. (n. d.). NATO [in Ukrainian]. https://www.nato.int/cps/uk/natohq/topics_37750.htm?selectedLocale=en

Shabatina, N. (2020). The principles of projecting the guarantee of high military education quality system according to the experience of NATO

member states. *Military Education*, 41(1), 301–309 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.33099/2617-1783/2020-1/301-309>

Syrotenko, A. M., & Artamoshchenko, V. S. (2021). Achievement of interoperability of military education and training of defence forces on the basis of quality. National requirements and NATO standards. *Science and Defence*, 1, 48–53 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.33099/2618-1614-2021-14-1-48-53>

Training personnel to counter hybrid threats: Ukraine on the way to Euro-Atlantic standards. (n. d.) *Ukraine to NATO* [in Ukrainian]. https://ukrainetonato.com.ua/75-rokiv-nato/pidhotovka-kadriv-dlia-protydii-hibrydnym-zahrozam-ukraina-na-shliakhu-do-yevroatlantychnykh-standartiv/?fbclid=IwY2xjawGhx6BleHRuA2FlbQixMAABHdEcRiSkJQkbSSelOr5wHITW7ZGfYAX6UzgNYQWxbJXTxQe3fCSdqBf4QQ_aem_pJCnuBsYZg-5CVN1eSwwsg

Use of the latest technologies in the process of combat training and military education according to NATO standards. (n. d.). *Ukraine to NATO* [in Ukrainian]. <https://ukrainetonato.com.ua/osvita-ta-boyova-pidhotovka-za-standartamy-nato/vykorystannia-novitnikh-tehnologiy-u-protsesi-boyovoi-pidhotovky-ta-vyskovoi-osvity-za-standartamy-nato/>

Verkhovna Rada of Ukraine. (2019). *On making changes to the Constitution of Ukraine (regarding the state's strategic course towards full membership of Ukraine in the European Union and the North Atlantic Treaty Organization)* (Law of Ukraine No. 2680-VIII). Bulletin of the Verkhovna Rada, 9, 50 [in Ukrainian]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2680-19#Text>

Viter, D., & Mitiahin, O. (2020). Professionalization of the military education in Ukraine: main trends, content, perspectives. *Military Education*, 41(1), 81–90 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.33099/2617-1783/2020-1/81-90>

Zelnytskyi, A., & Zabolotnyi, O. (2020). Quality of higher military education in the context of changes in the legislation of Ukraine. *Military Education*, 41(1), 147–162 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.33099/2617-1783/2020-1/147-162>

Отримано редакцією журналу / Received: 14.10.24

Прорецензовано / Revised: 17.10.24

Схвалено до друку / Accepted: 28.10.24

Viktoriia GRYDCHYNA, PhD (Social Com.), Assoc. Prof.
ORCID ID: 0000-0001-6092-8562
e-mail: grydchyna@knu.ua
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

IMPLEMENTATION OF NATO STANDARDS IN MILITARY EDUCATION

Background. To implement Ukraine's strategic course on joining NATO, it is necessary to achieve a high level of interoperability of the Armed Forces and other defense forces with the relevant structures of NATO member states as soon as possible. Implementing NATO approaches to forming the structure and content of the military education system is gaining special relevance. In the list of measures for the implementation of the Concept of transformation of military education, the achievement of interoperability is implemented through the implementation of the requirements of the Bi-SC Education and Individual Training Directive (E&ITD) 075-007 (hereinafter – Directive (E&ITD) 075-007) in the educational activities of military educational institutions. The aim is to identify the main processes and products necessary for integrating Ukraine's professional military education into the alliance's educational system.

Methods. The method of system analysis was applied: materials dedicated to transforming military education in Ukraine in the scientific and information fields were analyzed. The main focus was on analyzing the provisions of Directive (E&ITD) 075-007, which, in accordance with the Concept of transformation of military education, should be implemented in the educational process in 2024.

Results. Implementing NATO standards in the military education system involves creating programs of professional military education, in accordance with procedures outlined in NATO documents. Directive (E&ITD) 075-007 is a key document that regulates education and training in the Alliance. The directive sets requirements for educational programs and individual training, and describes the procedure for developing new courses ("education decisions"). It also establishes quality standards and procedures for assessing educational activities, and describes the accreditation (certification) procedure for educational programs.

Conclusions. The swift implementation of the systemic approach of NATO in military personnel training will create conditions for further accreditation (certification) of NATO programs/courses of professional military education. In Ukraine, a multi-level system of L-courses is already being implemented, and professional standards of military personnel of the Armed Forces of Ukraine are being developed. To successfully implement NATO standards in educational activities, it is necessary to prepare both the leadership of the military institution and the instructional/scientific-pedagogical staff. Preparation can be conducted through courses or training sessions.

Keywords: professional military education, Directive (E&ITD) 075-007, certification, educational activities, development of program.

Автор заявляє про відсутність конфлікту інтересів. Спонсори не брали участі в розробленні дослідження; у зборі, аналізі чи інтерпретації даних; у написанні рукопису; в рішеннях про публікацію результатів.

The author declares no conflicts of interest. The funders had no role in the design of the study; in the collection, analyses or interpretation of data; in the writing of the manuscript; in the decision to publish the results.